

Nummer 1-2020

De Hommel

CONTACTBLAD IVN Hardenberg - Gramsbergen

In dit nummer:
Portret Willeke Nederlof
Verslagen werkgroepen
Agenda alg. ledenvergadering

BELEEF DE NATUUR!

KAMPEER & OUTDOOR REILING Hardenberg Almelo

Hardenberg ± 4600m²
Almelo ± 900m²

Al meer dan 25 jaar van dienst op uw vakantieplek!

Dik voor onderhoud en slijfdehensen aan uw caravan of camper kunt u terecht bij Kampeer & Outdoor Reiling Hardenberg.

Kampeerartikelen Outdoorartikelen Caravanonderdelen Wandelschoenen Gasflessen Kleding	Winkel / Caravans / Werkplaats	Winkel
	Hardenberg Losweg 2 7772 TT T 0523 260398	Almelo Hospitaalweg 4 7807 TW T 0546 815847

Kijk voor meer informatie op onze website: www.kampeerenoutdoorreiling.nl

De Grootste Kampeerwinkel van Overijssel!

PEARLE OPTICIENS

Pearle Opticiens Hardenberg
Fortuinstraat 3a
Tel. (0523) 27 16 10

heijink

BOEKHANDEL & UITGEVERIJ

MARKT 23 7772 AE HARDENBERG T 0523-261 392

Wij adviseren u graag over uw verzekeringen, uw hypotheek en bij de aan- en verkoop van uw woning!

VRIELING

- Verzekeringen
- Makelaardij
- Hypotheken
- Bankzaken
- Pensioenen
- Arbodienst

Dedemsvaart | Hardenberg | Zwolle
0523 - 28 27 26 mail@vrieling.nl vrieling.nl

JUMPER de diersuper

OVERWEG JUMPER HARDENBERG

www.overweghardenberg.nl

Hessenweg 17 | 7771 CH | Hardenberg | T. 0523-261684

Kurk en Fineervloeren | Behang | Houten vloeren
Kamerbreed Tapijt | Meubelstoffering | Laminaat
Gordijnen en Raamdecoratie | Interieuradvies
Karpotten | Vinyl en Marmoleum

voor de totale woonbeleving...

Gramsbergerweg 62 Hardenberg
Tel: 0523 - 261 234
www.woonwinkelramaker.nl
info@woonwinkelramaker.nl

woonwinkel RAMAKER

SERVICE- EN TANKCENTER DE GROOT

AVIA

BRUCHTERWEG 99
7772 BK HARDENBERG
TEL.: 0523-261598

VETOS
IN TOYOTA GESPECIALISEERD

Autobedrijf Gebr. Veurink
Rheezeweg 40a
7771 TG Hardenberg
0523-264456
www.autoveurink.nl

Voorwoord

De naweeën van de storm Ciara zijn nog merkbaar. De wind doet ramen en luiken klapperen, de hagelstenen tikken tegen het raam en een prachtige regenboog toont zich boven de akkers. Her en der worden de Hardenbergers nog om de oren geslagen met oude, uit de boom gewaaide, eikenprocessierupsnesten. In ditzelfde stormachtige weekend was er weer een hoop te doen in de natuur. Letterlijk. Het was het Mollenweekend. In Nederland zijn meer dan 50.000 molshopen geteld, lees ik op Nature Today. De mollentelling, een natuurlijk alternatief voor het tv-programma 'Wie is de Mol?'. Wie doet er volgend jaar mee? In deze Hommel kun je lezen over al het werk dat het afgelopen jaar in de werkgroepen en het bestuur is verricht. Mooi om in de jaarverslagen terug te zien wat er zoal ondernomen is binnen de vereniging. Wie weet inspireert het lezen van de verslagen nog om deel te nemen aan de activiteiten van een werkgroep. Dit jaar vieren we het 25-jarig jubileum van ons prachtige verenigingsblad 'De Hommel'. De volgende editie zal ons jubileumnummer worden, we zien er naar uit!

Actuele zaken binnen het bestuur zijn onder andere het overleg met Staatsbosbeheer over de samenwerking in 2020. Daarnaast worden de ontwikkelingen van het landelijk IVN enigszins kritisch gevolgd. Er zijn zorgen over een groter wordende afstand tussen de landelijke organisatie en (de activiteiten van) de plaatselijke vereniging.

Het bestuur bereidt zich inmiddels voor op de algemene ledenvergadering die gehouden wordt op dinsdag 17 maart 2020. Je wordt van harte uitgenodigd om bij deze vergadering aanwezig te zijn. Wat betreft de samenstelling van het bestuur, er zijn enkele vacatures. Zoals het er op het moment van schrijven voorstaat, draagt het bestuur Willeke Nederlof en Baukje Reitsma voor als kandidaten om zitting te nemen in het bestuur, na verkiezing op de aanstaande ledenvergadering. Andere leden die zich kandidaat willen stellen zijn van harte uitgenodigd contact op te nemen met het bestuur.

Ondergetekende neemt afscheid van het bestuur na twee jaar met liefde de functie van voorzitter te hebben vervuld. Het is tijd voor iets meer ruimte en rust in mijn leven. Ik wil jullie allen bedanken voor het in mij gestelde vertrouwen als voorzitter van deze mooie IVN afdeling! Graag tot ziens bij een van de IVN activiteiten, in 'het veld', of bij het tellen van de molshopen volgend jaar.

Jacobien Dijkstra
Voorzitter IVN Afdeling Hardenberg-Gramsbergen

Colofon

De Hommel
Afdelingsblad van de IVNafdeling
Hardenberg/ Gramsbergen.
25ste Jaargang, Nummer 1- 2020

Contactadres Secretariaat:
Anerveenseweg 25, 7788 AG Anerveen.
E-mail: secretariaat@ivnhardenberg.nl

Redactieadres:
Markfluwerhof 2, 7694 DA Kloosterhaar.
E-mail: dehommel@ivnhardenberg.nl

Redactieleden:
Cock en Jacqueline Slootweg, Loekie van der Schoor,
Lambert Zandman.

Drukker:
Editoo B.V. te Arnhem.

Inhoudsopgave

3	Voorwoord, colofon
4	Agenda algemene ledenvergadering
5 t/m 13	Jaarverslag 2019
14	Portret van Willeke Nederlof
15	Column / Goed idee
16	Afdelingsnieuws / Winterwandeling
17	Agenda / Nieuwe leden
18	Het bestuur / de werkgroepen

Inleveren kopij

De volgende Hommel zal begin juni 2020 uitkomen.
Sluitingsdatum inleveren kopij: 1 mei 2020.
Aantal woorden per artikel: 300 tot 400 woorden.
Graag de foto's apart inleveren als een JPG-bestand.
Mailadres: dehommel@ivnhardenberg.nl
De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden stukken in te korten of te wijzigen.

Bij de voorpagina

Goudhaantje
Foto: Gerwin Plaggenmarsch

De Hommel 25 jaar

U ziet op de voorpagina dat De Hommel 25 jaar bestaat. In ons aanstaande jubileumnummer zullen we extra aandacht besteden aan de historie

Agenda algemene ledenvergadering

Beste collega IVN-ers.

Op dinsdag 17 maart 2020 a.s. houden wij onze algemene ledenvergadering.

Aanvang: 20.00 uur.

Plaats: De Koppel, te Hardenberg.

De agenda voor deze avond is als volgt:

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Verslag van de ledenvergadering 19 maart 2019.

Het verslag van de vorige vergadering en een agenda liggen voor u klaar vanaf 19.30 uur

4. Jaarverslag

Het jaarverslag is dit jaar opgenomen in De Hommel. Verder is het verslag te downloaden vanaf de website

5. Financieel verslag en begroting

Het financiële verslag wordt besproken en wordt getoond via de beamer

6. Verslag kascommissie

7. Benoeming nieuwe kascontrolecommissie

De kascommissie bestond dit jaar uit en André Kok en Rein Lont. André Kok is aftredend.

8. Werkplan/beleidsplan/werkgroepen

Het werkplan/beleidsplan is herschreven voor de jaren 2017-2020. Graag vernemen wij uw reacties op het een en ander.

De werkgroep Insecten vervangt de werkgroep Nachtvinders. Ook de werkgroep Zoogdieren is in 2019 van start gegaan.

9. Activiteiten in onze vereniging

Een jaarprogramma van 2020 kunt u alsnog krijgen. Graag vernemen wij of alles naar wens is verlopen, of er zaken nog beter geregeld kunnen worden, of u nog meer informatie wilt ontvangen van het bestuur, kortom graag uw wensen!!!

10. Bestuursverkiezing

Volgens het rooster is in 2020 aftredend: Bertil Haring. Bertil stelt zich herkiesbaar.

Julian Overweg en Jacobien Dijkstra zijn tussentijds afgetreden om persoonlijke redenen.

Hierdoor is er een vacature voor de functie voorzitter ontstaan.

Het bestuur heeft niemand kunnen vinden die deze vacature wil invullen.

Jaap Muilwijk heeft te kennen gegeven, om persoonlijke redenen, zich terug te trekken uit het bestuur.

Er zijn dus nu 4 vacatures binnen het bestuur.

Baukje Reitsma heeft aangeboden wel weer in het bestuur te willen plaatsnemen.

Verder heeft het bestuur Willeke Nederlof bereid gevonden bestuurszaken op zich te willen nemen,

De leden kunnen tegenkandidaten voordragen. De voordracht door tenminste vijf leden dient schriftelijk, voor aanvang van de ledenvergadering, bij het bestuur te worden ingediend.

11. Jubilarissen:

Er zijn in 2020 vier jubilarissen binnen onze afdeling.

Therese Groet-Raats

Baukje Reitsma

Mevr. Huisman-Bruining

Peter Fleurke

12. Rondvraag:

13. Sluiting

Wij verheugen ons op uw komst en hopen op een goede opkomst met veel inbreng van onze leden. Napraten kan onder het genot van een hapje en drankje.

Met vriendelijke groet,

Het bestuur.

Nieuwsgierig?!

IVN HARDENBERG - GRAMSBERGEN

Het secretariaat

Bestuursactiviteiten

De visie van onze IVN-afdeling is vastgelegd in het Bestuursplan 2016 – 2020.

In het verslagjaar is het bestuur 9 keer bijeengekomen. Het bestuur was in 2019 niet voltallig en werkte met een secretaresse zonder bestuurlijke verantwoordelijkheid. Eén keer heeft het bestuur met de coördinatoren/contactpersonen van de werkgroepen en de natuurgidsen vergaderd. Verder heeft het dagelijks bestuur af en toe extra overleg over lopende zaken binnen de vereniging. Dit zijn zaken die in het bestuur besproken zijn, maar die een nadere uitwerking moeten krijgen.

Het consultantschap NME van het IVN wordt door het NMO uitgevoerd in de persoon van Peter Adema. Hij zal de contacten met de afdelingen in Overijssel onderhouden.

Op vrijdag 14 juni werd er een Natuursymposium georganiseerd door NMO.

Met het natuur(veld)symposium wil NMO de groene en duurzame vrijwilligers bedanken voor hun inzet om te werken aan een mooi en duurzaam Overijssel.

Het bestuur heeft ook een beleidsplan opgesteld dat voldoet aan de huidige privacywetgeving.

Actieve IVN-ers

Gelukkig zijn er in 2019 weer meerdere IVN-ers actief geworden binnen onze afdeling.

Jaap Muilwijk volgt de natuurgidsenopleiding van het IVN in Zwolle. In de zomer van 2020 hoopt hij zijn opleiding af te ronden. In 2019 melden zich weer twee nieuwe leden aan die interesse hebben getoond in de natuurgidsenopleiding en zij gaan deze opleiding per 1 januari 2020 volgen bij de IVN-afdeling in Assen.

De leden van de werkgroepen blijven onverminderd actief en zetten zich in om de biodiversiteit in onze gemeente op de kaart te zetten en te behouden. De opzet tot verjonging van onze afdeling lijkt te slagen, er hebben zich meerdere jongere leden aangemeld. Hopelijk kunnen en/of willen ze actief worden binnen onze vereniging.

Besluiten

Natuurgidsenopleiding IVN

De opleiding voor natuurgids blijft een belangrijk onderwerp voor het bestuur. Onze gidsen komen op leeftijd en er is noodzaak om 'jong en vernieuwend bloed' in de groep te krijgen. Enkele gidsen hebben te kennen gegeven niet meer te willen gidsen gezien hun leeftijd en gezondheid. Het bestuur heeft besloten dat leden die de natuurgidsenopleiding willen volgen, hieraan een eigen bijdrage gaan leveren. Dit is gedaan, omdat de kosten van de natuurgidsenopleiding gestegen zijn.

De Hommel

Het bestuur probeert de contacten met de sponsors goed te houden en zal de leden stimuleren hun aankopen bij de adverteerders in De Hommel te doen. In 2019 verscheen het blad vier keer, in kleur, met bijdragen en mooie foto's van diverse leden. Een punt van zorg is de aanlevering van kopij door de leden en werkgroepen.

Operatie Steenbreek

Met Operatie Steenbreek wordt iedereen enthousiast gemaakt om hun tuin te vergroenen. Deelnemende gemeenten organiseren onder de campagne Operatie Steenbreek acties om samen met inwoners en bedrijven te vergroenen. Denk bijvoorbeeld aan acties als;

Tegel eruit, plant erin, het aanleggen van voorbeeldtuinen, promotie tijdens evenementen, maken van insectenhôtels, aanleggen van geveltuinten tot aan het vergroenen van een hele straat samen met buurtbewoners.

Leden van IVN, KNNV, Groei&Bloeï worden daarbij vaak gevraagd om activiteiten te organiseren.

In 2019 is het aantal deelnemende gemeenten aan Operatie Steenbreek opnieuw flink gegroeid tot ca 130. Ook provincies, waterschappen sluiten zich aan. Gemeente Hardenberg doet ook mee aan de Operatie Steenbreek.

IVN-afdeling Hardenberg-Gramsbergen heeft gezorgd voor 2 docenten, te weten Peter Fleurke en Gert Diepeveen. Zij gaan in 2020 een bijdrage leveren aan dit project.

Ledenavond

In 2019 hebben we ook een ledenavond gehouden bij De Bootsman in Stegeren. Tijdens deze avond vertelde Evert Ruiters over het Junner Koeland, er was een natuurquiz, er kon gekeken worden bij het nachtvlinderen dat werd verzorgd door leden van de nachtvlinderwerkgroep. De avond werd muzikaal ondersteund door de Stepping Stones, de vier muzikale boswachters uit het Vechtdal. Er waren ongeveer 40 leden aanwezig op de ledenavond. De reacties waren positief, zowel over de locatie als over de invulling van de avond.

Samenwerking

Ook probeert het bestuur de samenwerking met andere IVN-afdelingen en groene organisaties te bevorderen. In 2019 is de samenwerking met Staatsbosbeheer verbeterd. In het vroege voorjaar van 2019 is een bijeenkomst georganiseerd waarbij inventarisaties van Staatsbosbeheergebieden werden besproken en ook het excursieprogramma werd bekeken. Hierbij waren natuurgidsen, werkgroepcoördinatoren, bestuursleden en boswachters aanwezig. De bijeenkomst leidde tot concrete afspraken en werd door de aanwezigen als positief ervaren.

In 2020 staat een overleg met Staatsbosbeheer weer op de agenda, het is mogelijk dat dit een andere vorm zal krijgen dan afgelopen jaren. Dit heeft te maken met het feit dat veel coördinatoren, werkgroepleden en gidsen ook vrijwilliger zijn bij Staatsbosbeheer en zodoende zelf een vast aanspreekpunt hebben binnen Staatsbosbeheer waarmee zij zaken kunnen bespreken en regelen.

Daarnaast heeft ook de samenwerking met De Koppel verder vorm gekregen. Samen met hen wordt het thema van het jaar bedacht en uitgewerkt in verschillende activiteiten. Daarnaast werden lezingen in samenwerking met De Koppel georganiseerd. Voorbeelden hiervan zijn de lezing door Trouw columnist Koos Dijksterhuis en de filmavond door filmmaker Hans den Hartog over het Wad. Deze avonden werden gehouden bij De Koppel. De avonden werden redelijk goed bezocht en de reacties waren positief.

Het bestuur werkt samen met het landelijk IVN. Districtsvergaderingen werden bijgewoond en er werd kritisch meegedacht over het beleid van het landelijk IVN.

In 2019 hebben we ons actiever bezig gehouden met het plaatselijke natuurbeleid van de gemeente Hardenberg. Onder andere bij het project herinrichting Vecht is het bestuur en een IVN-lid actief betrokken. Er is een gesprek geweest met een afvaardiging van het bestuur en de wethouder over het plaatselijke natuurbeleid.

Het ledenbestand

De nieuw aangemelde leden krijgen een welkomstpakket van Janny Leenheer, zij beheert de ledenadministratie.

Het jaar 2019 werd afgesloten met:

278 leden en 69 huisgenoten

17 jeugdleden

26 donateurs

Het bestuur

Rots en Water
programma

Zorgen

je kind wordt gepest, gaat met buikpijn naar school of is niet weerbaar genoeg, trainingen in kleine groepen of individueel.
Start op elk gewenst moment op verschillende locaties in de regio of bij u op school.

■ weerbaarheid ■ zelfvertrouwen ■ grenzen stellen

Stavast
COACHING

Michiel Stolper
06-162 43 443
info@stavastcoaching.nl
www.stavastcoaching.nl

Werkgroep Excursies en PR

Natuur 24/7

In 2019 waren er ongeveer 20 IVN evenementen voor volwassenen en werden door IVN-gidsen regelmatig binnen- en buitenexcursies verzorgd voor de jeugd in De Koppel. Het thema van 2019 was 24/7 natuur.

De excursies werden gegeven van vroeg in de ochtend tot laat op de avond, juist om de verscheidenheid van de natuur op de verschillende tijdstippen van de dag te laten zien.

Het jaarthema 24/7 natuur werd onder de aandacht gebracht tijdens verschillende excursies met gids in gebieden als het Reestdal, Engbertdijksvenen, Beerze, Lemelerberg, Stegeren, grensgebied Wielen en tijdens een fietstocht door het Vechtdal.

De excursie naar het Jodenbergje ging helaas niet door. Dit had te maken met uitval van gidsen.

De deelname aan de excursies was gemiddeld goed en ook de twee lezingen werden goed bezocht. Hoe meer de activiteiten in de lokale media komen, hoe hoger de opkomst. De plaatsing van artikelen in het weekblad de Toren is vaak onzeker, dit maakt het belangrijk om ook via Facebook en email de evenementen onder de aandacht te brengen bij leden en overige geïnteresseerden.

Lezingen

In samenwerking met De Koppel waren er activiteiten zoals de lezing door Koos Dijksterhuis, vaste columnist van het dagblad Trouw. Hij vertelde over en uit zijn Handboek voor natuurwandelingen.

Hans den Hartog, filmmaker, liet ons tijdens een filmavond prachtige beelden van het Wad zien.

PR

De PR werd in 2019 grotendeels verzorgd door Julian Overweg (Facebook/website IVN Hardenberg-Gramsbergen) en Gert Diepeveen (kranten).

Vanaf 2020 nemen Jaap Muilwijk en Jacobien Dijkstra het stokje over van Gert Diepeveen. Het beheer van de Facebookpagina en website gaat Willeke Nederlof samen met Julian Overweg doen.

Tekst: Jaap Muilwijk en Jacobien Dijkstra.

Foto: werkgroep.

Enthousiaste wandelaars in de Rheezermaten

Werkgroep Groene visite

Project Natuurkoffer

Het project loopt sinds 2015. De werkgroep bestaat uit 6 vrijwilligers die bezoeken brengen aan vestigingen van Oostloorn in Hardenberg, De Nieuwe Wever in Slagharen en Muldershoek in Bergentheim.

Per bezoek, wordt aan de instelling, een bijdrage gevraagd van € 25,00. Voor het bezoeken van Woningen Baalderborg-groep zijn 3 vrijwilligers actief.

De coördinatie van de werkgroep is in oktober door Aart Bentink aan Ineke Rood-Opziiter overgedragen.

Bezoeken

In 2019 zijn, op verzoek van de instellingen, 12 bezoeken gebracht aan groepen, veelal demente, ouderen gebracht. Naast het materiaal uit de koffer, waaronder een vogelboek met vogelgeluiden, nemen de vrijwilligers ook dingen mee uit de natuur, zoals takjes met blad en besjes, dennenappels, mossen enzovoort.

In een logboek dat door de vrijwilligers wordt bijgehouden, blijkt dat de groepen die deelnemen aan de Groene visite meestal bestaan uit dames. De reacties zijn overwegend erg geïnteresseerd en positief.

Verdere informatie over het project is te vinden op de website van het IVN Gramsbergen-Hardenberg.

Voor informatie over bezoeken graag contact opnemen met de coördinator van de werkgroep; Ineke Rood-Opzitter: (0523) 684868 of 06-13175277.

Tekst: Ineke Rood-Opzitter

De lindenspilstaart

Werkgroep Insecten

Wachten en de nachtdieren komen naar je toe!

In lijn met de voorgaande jaren hebben we weer veel nachtdiensten gedraaid. Voor onderzoek naar nachtvlin- ders is een opstelling met laken en felle lamp (ML 250W of 160W) het meest effectief. Op geschikte avonden in de zomermaanden ligt de verwachting van het soortenaantal meestal op 80 tot 100. De nacht van 22 juni in Arriër Koeland spande de kroon met ons huidige record van maar liefst 163 nachtvlinersoorten.

Dit is bijzonder!

Van de in 2018 voor ons land herontdekte triangelbladroller in de Rheezermaten telden we in 2019 tijdens een speciale simultaantelling (in samenwerking met Staatsbosbeheer) honderden exemplaren.

De bijzondere triangelbladroller

Nieuw gebied

Op verzoek van Landschap Overijssel is de werkgroep gaan nachtvlin- deren bij het Boetelerveld.

Dit onderzoek wordt vervolgd in 2020 want er staan ons geheid nog bijzondere soorten te wachten in het unieke gebied.

Nationale nachtvlin- dernacht

Tijdens de onstuimige avond van 31 augustus organiseer- den de werkgroep en Staatsbosbeheer wederom een pu- blicksavond in het kader van de Nationale Nachtvlin- dernacht; een jaarlijks evenement waar in het hele land meegekeken kan worden bij het nachtvlin- deren.

Ondanks of dankzij de buien was het een memorabele avond. Snel de apparatuur afdekken en in één van de ge- parkeerde auto's duiken nog net voordat het begint te plenzen. Zodra het weer opklaarde werd het aggregaat, en daarmee de lampen, weer aangeslingerd. Je maakt wat mee!

Samenwerking

De insectenwerkgroep maakt deel uit van Nachtvlin- deren Oost-Nederland; een gezellige groep van actieve nachtvlin- deraars uit Overijssel en Gelderland. Naast onze werkgroep zijn ook de vlinderwerkgroep van IVN Deventer en die van IVN Zutphen aangesloten bij N.O.N. Tijdens de inventari- saties bundelen we de krachten en is het elke keer weer een feestje. Omdat we bij elkaar kunnen aanschuiven sta je als deelnemer in een grote variatie aan habitats waardoor je veel soorten leert kennen.

Andere insecten

Niet alleen nachtvlin- ders worden aangetrokken tot het licht dat we inzetten. Ook allerlei wantsen, cicaden, zweefvliegen, kevers, schietmotten, sprinkhanen en ande- re insecten gaan op het doek zitten. Deze bijvangsten worden net als de nachtvlin- ders geregistreerd op waarne- ming.nl en mede doordat onze leden zich dus niet beperken tot alleen de vlinders is de nachtvlin- derwerkgroep veran- derd in een insectenwerkgroep.

Libellen

Afgelopen jaar is er met Staatsbosbeheer nagedacht over libellenonderzoek. Dit wordt in 2020 verder uitgerold. Lijkt het je leuk om hieraan mee te doen? Aanmelden kan bij Julian Overweg. Voorkennis van libellen is niet vereist; het leren determineren komt namelijk aan bod.

In januari 2020 telde de insectenwerkgroep ongeveer 18 leden en de groei lijkt er nog niet uit te zijn.

Tekst en foto's: Julian Overweg

De schijnnonvlinder

Werkgroep Kraam

De werkgroep heeft in 2019 alleen op Vechtival gestaan. Het Vechtival wordt ieder jaar georganiseerd door de Koppel. Dit evenement sluit goed aan bij de doelstelling van het IVN; *kleine en grote mensen, enthousiast te maken voor alles wat groeit en bloeit in de natuur.*

Aan andere evenementen doen we niet meer mee, omdat de opzet vooral commercieel is.

Kreeg het Vechtpark duizend soorten (flora en fauna)?

Dit jaar stond Vechtival in het teken van het 'duizendsoorten jaar'.

Het was schitterend weer. De kraam was vrolijk ingericht, door Martha Deierkauf, met diverse zoekkaarten voor de verkoop en hangende platen van vogels, die door mensen kunnen worden geraden. Verder zijn mensen uitgenodigd om in een schrift soorten planten en/of dieren op te schrijven die ze in het Vechtdal hebben waargenomen. Helaas heeft niemand hier gebruik van gemaakt.

Naast de kraam was het staketsel voor het reuzenspinnenweb geplaatst. Vele kinderen zijn weer met restanten wol in de weer geweest om het web te bouwen.

De Groene Koets

Aan de andere kant van de kraam stond, net als voorgaande jaren, de Groene Koets, met piloot Jaap. De belangstelling om er een ritje mee te maken was groot. Helaas raakte een onderdeel van het stuur defect. Het reparatieteam liet nogal op zich wachten, zodat een aantal gegadigden moesten worden teleurgesteld.

Al met al was het een plezierige dag.

Tekst: Ineke Rood-Opzitter

Foto: werkgroep

Werkgroep Nestkasten

Het eerste ei!

Het weer is alles bepalend voor de start van het broedseizoen van de kleine holenbroeders.

Mede door het fraaie voorjaarsweer in de aanloop van 2019 kwam het seizoen ruim tweeëneenhalve week eerder op gang dan in 2018.

Het eerste ei, van een koolmees, konden we dan ook al zien liggen op **29 maart!**

Totaal hebben we 9 verschillende vogelsoorten in de kasten gehad, te weten;

koolmees, pimpelmees, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, zwarte mees, glanskop(mees), matkop(mees) en de ringmus.

Het aantal nestkasten is uitgebreid naar 435 en de bezetting van 301 kasten (bijna 70 %) was zeer goed. Mede door deze hoge bezetting is het een heel goed jaar geweest!

Broedsels

Totaal 2757 gelegde eieren

2538 uitgekomen jongen

219 eieren niet uitgekomen

176 jonge vogels helaas dood

Verreweg het grootste aantal eieren komt van de kool- en pimpelmees.

Opvallend is ook het aantal tweede legsel van de koolmees in 2019, met 160 gelegde eieren goed voor 144 jongen.

Verder is de slechte bezetting bij ziekenhuis Hardenberg (2 van de 26 kasten bezet) en de verstoring/ dode vogels in het Klimbergbos en in het waterwingebied te Brucht opvallend.

Terugkijkend was 2019 een prima jaar. We zien uit naar het nieuwe seizoen 2020.

Alle personen die controleren bedankt voor de inzet en de samenwerking in het afgelopen seizoen.

Tekst: Geesje en Gerrit Lambers

Foto's: werkgroep

Werkgroep Landschapsonderhoud

De werkgroep is de grootste in onze afdeling. De stoere mannen werken op vaste dagen in de natuur. Op de dinsdagen ergens in de gebieden van Staatsbosbeheer, landschap Overijssel of van de gemeente. In 2019 hebben ze 4141 uren in de natuur gewerkt of ijverig hout verwerkt bij de Steenuil. Weer meer als de voorgaande jaren! 9 Locaties in de bosgebieden werden onder handen genomen. Ook hulp aan andere werkgroepen wordt met plezier gedaan. Zo werden er 15 nestvlotjes in de uiterwaarden in het Vechtpark te water gelaten. Zij dienen als nestgelegenheid voor de zwarte stern. Het is nu afwachten of deze vogels er gebruik van zullen maken. En als de werkgroep van Marinus Oogjes hulp nodig heeft bij de paddenschermen komen ze ook in actie. Op de vrijdag ochtend is het houthakken, zagen, hout kloven bij de Steenuil een zeer geliefde bezigheid.

Vrijwilliger van het jaar 2019

Tijdens de jaarafsluiting 2019 van de werkgroep werd door de coördinator Wiebe Tolman traditioneel de werkgroep-vrijwilliger van het jaar bekend gemaakt. Voor 2019 werd dat Gerrit Litjens. Waar Wiebe niet op gerekend had was dat de werkgroep hem op die bijeenkomst zou vereren met het certificaat vrijwilliger/coördinator van het jaar. En op de keper beschouwd, eigenlijk niet voor dat jaar maar voor de lange periode dat hij zich met volle energie heeft ingezet om de werkgroep te maken tot dat wat het nu is.

Tekst en foto's: werkgroep.

Waar gingen ze o.a. ploeteren?

Vaak onder ideale weersomstandigheden werd met vrijwilligers gewerkt op het grote heideveld in het Vipera gebied bij de Kampmanskuiltjes in de boswachterij Hardenberg. Veel dennetjes en berkjes zijn uit de hei verwijderd. Om meer ruimte te maken voor struikheide, dopheide en kraaiheide, maar ook voor de polletjes buntgras en het rendiermos.

Nadat de groep vrijwilligers de boompjes uit de hei had verwijderd, konden zij in augustus genieten van de prachtige paarse deken in de Boswachterij Hardenberg. In het natuurgebied De Hui bij Hardenberg zijn enige poelen opgeschoond. In deze poelen komt de zeldzame knoflookpad nog voor. Omdat de poelen door opgroeiend geboomte langs de kant dreigden vol te groeien heeft de werkgroep op verzoek van Staatsbosbeheer alle boompjes aan de rand van de poelen verwijderd.

Natuurwerkdag

Ook in Hardenberg hebben enkele leden van de werkgroep onder leiding van Staatsbosbeheer meegewerkt aan de landelijke Natuurwerkdag. Aan het eind kregen we heerlijke soep en pannenkoeken.

Wiebe krijgt oorkonde van Gerrit

De senioren rusten uit in de zon

Werkgroep amfibieën/reptielen

Paddenscherf Rheezerweg

Door het gunstige weer werd de eerste pad al overgezet op 19 februari bij het paddenscherf aan de Rheezerweg. Begin maart waren er al meer dan 100 padden. Hierna begon de trek goed op gang te komen, met enkele uitschieters op 4 maart met 110 padden en op 16 maart met 142 padden. De laatste uitschieter was op 20 maart met 101 dieren. De trek liep gestaag door tot 7 april.

Het resultaat bestaat uit;

pad mannelijk; 369

pad vrouwelijk; 318

pad juveniel; 18

groene kikker; 44

bruine kikker; 6

Dat bracht het totaal op 755 amfibieën aan de Rheezerweg.

Willemsdijk ter hoogte van de Lariksvijver

Na een verontrustend telefoontje over 53 doodgereden padden is daar op 22 maart 2019 een paddenscherf geplaatst door de werkgroep m.b.v. de werkgroep Landschapsonderhoud.

Deze locatie was onbekend omdat deze weg eerst een zandweg was. Na de herinrichting van de N34 werd het een asfaltweg met sluipverkeer.

Ter hoogte van een ruitepad is het scherm helaas twee keer doorgesneden door onbekenden.

Na reparatie zijn hier nog 203 padden overgezet.

Door SBB en de gemeente wordt nu gekeken naar een permanente oplossing voor deze locatie.

Hulp bij het overzetten, vooral in de weekenden, werd geboden door Ada v.d. Linden.

Tekst: Marinus Oogjes.

Foto's: werkgroep

Schubbe bundelzwam

Werkgroep Paddenstoelen

Weer droogte?

Van 27 augustus tot en met 19 november zijn we iedere dinsdag met onze werkgroep op pad geweest.

Het paddenstoelenseizoen begon droog maar gelukkig begon het regenseizoen rond 20 september, waarop de paddenstoelen letterlijk de grond uit spoten.

Op verzoek van Staatsbosbeheer hebben we geïnventariseerd in het Onderveld/Diffelerveld. Met Geert de Lange hebben we de Sahara onveilig gemaakt en in het kader van het 1000 soorten jaar van het Vechtdal hebben we paddenstoelen gezocht in de Heemser Hooilanden. Verder hebben we onder andere het Arriër Koeland, Collendoorn en de Lange Kampen bezocht.

Samenwerking

Doordat we ook dit jaar een fijne samenwerking met SBB hadden, mochten we in alle gebieden ook "buiten de paden" zoeken.

Op verzoek van de Nederlandse Mycologische Vereniging is er door ons een excursie naar Hoogenraven georganiseerd. Tijdens het voorlopen vonden we veel paddenstoelen, daarna volgden er weer een paar droge, winderige dagen en vielen de waarnemingen tijdens NMV-excursie wat tegen. Maar het zonnetje op die dag vergoedde veel. En het feit dat Bernard de Vries meeding als expert werd door de deelnemers gewaardeerd.

Samen met de NMV hebben we de Overijsselse zwamdag 2019 in De Koppel georganiseerd.

Per excursie hebben we gemiddeld 53 soorten paddenstoelen gevonden en gedetermineerd.

In het totaal kwamen we dit jaar op 300 verschillende soorten.

De waarnemingen zijn doorgegeven aan SBB en werden op waarneming.nl vermeld.

Tekst en foto's: Lydia de Waard-Levöleger

Werkgroep Planten

De werkgroep is weer lekker bezig geweest met het inventariseren.

We zijn van 4 april tot 19 september 18 keer op pad geweest. Twee keer is een inventarisatie vanwege slecht weer niet doorgedaan.

De werkgroep bestaat uit ± 9 min of meer actieve leden.

Excursies

De werkgroep heeft 2 excursies georganiseerd naar gebieden buiten Hardenberg:

Op 13 april hebben we stinzenplanten gezocht in het Struunpad in Koekangerveld.

Op 20 juli hebben we een excursie gehouden in het gebied van de Geeserstream te Gees.

Daar was door de extreme droogte van de afgelopen twee jaar het stroomdal erg dor en droog.

Op 27 december hebben we aan de Eindejaars Plantenjacht meegedaan in het gebied rondom de Wellebeek in Radewijk-Wielen.

Inventarisaties

Verder zijn er inventarisaties gedaan in:

Het Vechtpark, waaronder in de prachtige tuin van Rinie ter Maat (één van de werkgroep leden) aan de oevers van de Vecht.

Bij de Zwieseborg.

In de Vilsterborg, daar is natuurontwikkeling in het gebied waar de Vecht vanuit Duitsland Nederland binnenstroomt.

Op de begraafplaats Nijenstede.

Op een plek op het industrieterrein Broeklanden.

In het gemeentebos, bij het heideveldje.

Alle waarnemingen zijn op waarneming.nl gezet.

Ook het komende seizoen zal de Plantenwerkgroep er weer op uit gaan om te inventariseren.

Belangstellenden zijn hartelijk welkom om met ons mee te doen.

Aanmelden kan bij Peter Fleurke: email: p.fleurke@hetnet.nl

Tekst en foto's: Peter Fleurke

Werkgroep Vogels

Afgelopen jaar heeft de Vogelwerkgroep zich bezig gehouden met allerlei projecten. Zo startten we het jaar met de in 2018 uitgestippelde themadag over de patrijs in het Vechtpark. Dit succesverhaal hebben we al eens uitgebreid uitgelicht.

MUS project

Vrij kort daarna, in februari 2019, verzorgde Jan Schoppers van Sovon een informatieavond over MUS, het Meetnet Urbane Soorten. Met dit meetnet wordt de vogelstand in de bebouwde gebieden structureel onderzocht en bijgehouden.

Vogelaars uit Overijssel komen samen

De Overijsselse Vogelaarsdag, een jaarlijks provinciaal evenement voor en door vogelaars is dit jaar weer opgepakt door Arnold Lassche en Johan Poffers. Vanuit de vogelwerkgroep werd de praktische organisatie ondersteund. Door het gevarieerde aanbod aan lezingen, de Mysterybird competitie die voor gezonde spanning zorgde, de fijne locatie en voorzieningen én de grote groep enthousiaste vogelaars kon het al niet meer stuk maar de overvliegende Rode Wouw die we tijdens het pauzewandelingetje in de Rheezermaten (onder leiding van Ruud Jonker) zagen maakt deze dag natuurlijk helemaal compleet.

De rode wouw

Bijzondere soorten

Van de meer dan 200 vogelsoorten die in 2019 in de gemeente Hardenberg werden gezien benoem ik drie soorten waarvan één exemplaar behoorlijk wat belangstelling kreeg.

Een **ruigpootbuiser** overwinterde bij de Rauwbloksweg nabij Kloosterhaar en werd gedurende zijn maandenlange verblijf door veel vogelaars bewonderd.

Datzelfde geldt voor de **humes bladkoning** die bij Balkbrug werd aangetroffen al is dat om andere redenen. Het kleine vogeltje dat zich vaak verscholen hield maar zich verraadde door de typische roep is de eerste van zijn soort die binnen de grenzen van de provincie Overijssel is vastgesteld. Dit zorgde ervoor dat de "provincielijsters" deze op landelijk niveau zeer zeldzame soort niet wilden missen. Minder zeldzaam in Nederland maar niet minder mooi was de **zwartkopmeeuw** die zich ophield tussen de groep kokmeeuwen in het Vechtpark. In Hardenberg is het een zeldzame soort die nu een tijdje goed te zien was vanachter het kijkscherm.

De zwartkopmeeuw

Toekomst

Ook in het nieuwe jaar 2020 worden er themadagen opgezet. Maandelijks vergadert de werkgroep in de Koppel waarbij de nieuwste ontwikkelingen op vogelgebied worden besproken en ook gezellig bijgekleetst wordt over de recentste waarnemingen.

In januari 2020 telde de vogelwerkgroep ruim 15 leden en de groei lijkt er nog niet uit te zijn.

Tekst en foto's: Julian Overweg

Werkgroep zoogdieren

Op het gebied van de zoogdieren is ook het een en ander gebeurd in 2019.

Zo is er op 31 mei een vleermuizenexcursie geweest. Onder leiding van Jan van Hoek is een groep van 5 à 6 mensen vanaf de Koppel naar Baalder gereden. Bij sporthal de Kamp waren de laatvlieger en gewone dwergvleermuis uitgebreid te horen en zien. Deelnemers van de excursie konden hierdoor modelgedrag van deze soorten waarnemen. Ook de water- en rosse vleermuis lieten zich zien op deze locatie.

Hoe gaan we starten?

Halverwege 2019 is een begin gemaakt voor een nieuwe werkgroep binnen het IVN Hardenberg-Gramsbergen: De Zoogdierwerkgroep.

Deze werkgroep wil zich zo veel mogelijk inzetten voor zoogdieronderzoek, -bescherming en -educatie in de gemeente Hardenberg. Aangezien we een groep in oprichting zijn hebben we in september onze eerste vergadering gehad met o. a. Staatsbosbeheer, De Koppel en stichting Das en Vecht. Tijdens deze vergadering hebben we onze plannen besproken en gekeken hoe we deze plannen tot uiting kunnen laten komen. De intentie is dat we de komende jaren alle kilometerhokken in de gemeente Hardenberg gaan inventariseren op de aanwezigheid van verschillende zoogdiersoorten.

Vleermuizen

Een van de soortgroepen die door ons geïnventariseerd gaat worden zijn de vleermuizen. Met behulp van een speciaal kastje en microfoon (Batlogger) kunnen we de roepen van vleermuizen opnemen. Elke vleermuissoort heeft zijn eigen frequentie en manier waarop ze roepen. Hierdoor is te determineren welke vleermuissoorten op een bepaalde locatie vliegen. Door het kastje met microfoon mee te nemen tijdens het fietsen of autorijden 's avonds kunnen de vleermuizen in kaart gebracht worden.

Andere diertjes

Naast de vleermuizen zijn we ook geïnteresseerd in de muizensoorten. Zo is de grote bosmuis een zeldzame muizensoort die vanuit Duitsland Nederland in komt en mogelijk ook in de gemeente Hardenberg gevonden kan worden. Deze willen we dan gaan vangen met behulp van een live-trap waarbij de muis niet gewond raakt en weer losgelaten wordt na afloop. Ook alle egels en konijnen die worden aangetroffen in de gemeente worden door leden ingevoerd in waarneming.nl. Hierdoor krijgen we een beter beeld van hoe het gaat met deze dieren in de gemeente.

Facebook

We hebben een Facebook pagina aangemaakt waarop waarnemingen van zoogdieren in de gemeente Hardenberg gedeeld worden. Deze waarnemingen worden door leden van de werkgroep gedaan maar ook door leden van Natuur in Hardenberg. Ook worden hier in de toekomst excursies en zoogdier weetjes gedeeld. Men kan ons vinden als: Zoogdieren in Hardenberg.

Tekst en foto's: Thirza Wesselink

Een portret van...

Door Jacqueline

Vandaag heb ik een ontmoeting met Willeke Nederlof. Ondanks haar drukke bestaan ben ik blij dat ze toch tijd voor me vrij heeft kunnen maken. Willeke is op 7 januari 1978 in Capelle aan de IJssel geboren en komt uit een groot gezin. Van kleins af aan is Willeke gek van de natuur, vooral van de vogels om haar heen en daar wil ze alles over weten. Ze mag lid worden van 't Vogelaartje, het lijfblad voor de jonge vogelaars. Terwijl de andere kinderen in huis vochten om de Donald Duck, had Willeke haar eigen blad vol wetenswaardigheden over de vele verschillende soorten vogels. Maar het liefst was ze buiten, lekker struinen in de natuur. Na de lagere school volgt ze de Havo-Heao en gaat sociologie studeren. Ze zoekt en vindt een leuke baan op het prachtige eiland Texel. Dat eiland trekt enorm: de fraaie natuur, verschillende landschappen en de frisse wind van zee. Wanneer je op Texel aankomt en je gaat rechtsaf, dan kom je bij het NIOZ en daar werkt Willeke. Op haar werk worden allerlei onderzoeken gedaan naar het leven in en om de zee. Een interessante baan, waar Willeke het erg naar haar zin heeft. De trekvogels worden gevolgd tot in de verste streken over de hele wereld. Texel is één van de eilanden met de meeste trekvogels, een echt vogeleiland. Maar de onderzoeken gaan veel verder dan tot vogels alleen. Willeke houdt van Texel, koopt daar een huis en gaat in haar vrije tijd op zoek naar een vereniging die bij haar past. Ze kan niet echt kiezen en Willeke gaat van de vogelwerkgroep naar de trekkersclub. Ze koopt zelfs een oude tractor en die heeft ze nog steeds. Maar het gaat Willeke om de natuur en daar wil ze iets mee doen. Ze wordt lid van het IVN op Texel en gaat de gidsencursus volgen en behaalt het diploma. Op Texel is de natuur heel anders dan bij ons, er zijn veel mossen en korstmossen. Willeke gaat waar ze maar kan mee om te determineren, bijvoorbeeld de duinen in, met hun speciale flora en fauna en wind van zee die soms het landschap kan beïnvloeden. Willeke vertelt dat je op Texel heel ver kunt kijken; daarom heeft ze ook een cursus sterrenkunde gedaan. Voorlopig blijft Willeke twee keer in de week naar Texel afreizen, het werk blijft leuk. Maar de rest van de week woont ze hier in het mooie Overijssel, zegt ze. Willeke is de natuur hier aan het ontdekken, te voet en op de fiets. Zo komt ze reeën en soms een vos tegen. Die zijn er niet op Texel, zelfs geen mollen. Het Marsdiep houdt deze dieren tegen; het is nogal een eindje zwemmen en erg diep. Je kunt op Texel dus rustig een flinke toom kippen houden en los laten lopen, maar pas wel op voor de roofvogels! Willeke vertelt dat er door de wisseling van het getij op Terschelling overigens wel vossen voorkomen. Ze is bij ons ook lid geworden van het IVN en gaat binnenkort de website van IVN Hardenberg draaiende houden. Willeke vertelt dat ze aangenaam verrast was dat het IVN hier zo'n prachtig en veelzijdig kwartaalblad heeft. Op Texel hebben ze geen blad. Op de feestavond van 2019 was ze onder de indruk van de lezing over het natuurgebied van het Junner Koeland. Daar heeft Willeke nog niet zolang geleden op een druilerige dag een tocht gemaakt, en was erg verrast hoe mooi het hier is. Willeke haar huis op Texel staat te koop; in de toekomst wil ze zich hier vestigen.

Het was een prachtige zomer om te fietsen en te wandelen, dan zie je meer. Willeke vertelt dat de natuur erg belangrijk voor haar is, ze wordt er rustig en blij van en wist niet dat

het hier zo mooi en afwisselend is. Er is binnen onze vereniging veel kennis van de flora en fauna; ze denkt dat we zo veel van elkaar kunnen leren. Tegenover mij zit een enthousiast natuurmens die veel weet te vertellen over hoe alles werkt daarbuiten. De kennis die Willeke heeft opgedaan op Texel neemt ze mee naar Overijssel. Ik denk dat we nog veel van haar zullen horen en ervaringen kunnen uitwisselen. Ondanks dat er veel veranderingen gaande zijn die de natuur negatief beïnvloeden, hoopt Willeke dat we met elkaar ervoor zullen zorgen om zuiniger om te gaan met de aarde, zodat de toekomst er nog mooier uit zal zien.

Scapen en lammeren op Texel

Column

Eén vierkante meter

Dat het niet zo goed gaat met de hoeveelheid insecten, bijen en vogels in ons land is onderhand algemeen bekend. We weten met zijn allen precies te vertellen waar het aan ligt, wie er schuld heeft en wat er aan gedaan moet worden. Onze verontwaardiging is oprecht en zit diep. Ze, en dan wijzen we met de vinger naar anderen, zijn schuldig of moeten er iets aan doen. Ik ben ook zo iemand, ik wijs met de vinger en in de eerste plaats naar mezelf en vervolgens naar jullie, natuurliefhebbers, IVN-ers en lezers van dit blad. We zijn net zo schuldig aan de teloorgang, want de maatschappij dat zijn wij. Wij maken de wereld in het groot of in het klein en we maken de wereld ook kapot in het groot en het klein. De schuld bij een ander leggen is erg gemakkelijk, er zelf iets aan doen veel moeilijker, maar het kan. Durf jij die steen in het water te leggen, om de stroom te veranderen? Durf jij iets te doen dat een ander maar niets vindt of niet passend? Durf jij af te wijken van wat gangbaar is? Durf jij de discussie aan met derden over de teloorgang van de natuur? Vast wel! Ga dan de volgende uitdaging aan. Spit in je tuin minimaal 1 vierkante meter om en zaai er een mengsel van wilde planten in. Die kun je al kopen bij een bouwmarkt, een tuincentrum of via internet. Nee, ze worden je niet aangereikt. Je mag er iets voor doen en je krijgt er iets voor terug. Misschien wel dissonanten, niet bij je strak aangelegde tuintje passende planten en bloemen. Vanuit je omgeving komen ongetwijfeld vragen over de wild en weelderig bloeiende vierkant meter en het waarom. Dat is precies de bedoeling, want dan kun je het vuurtje van bewustwording aan steken, de mensen informeren over de noodzaak en wellicht enthousiast maken om zelf ook deze uitdaging aan te gaan. Als jij mee doet en anderen zo ver krijgt om ook een gedeelte van de tuin niet specifiek voor de sier en de pronk te hebben, maar tevens gericht op de dierenwereld, dan hebben we in ieder geval al winnaars en dat zijn de insecten, de bijen, de vlinders en de vogels.

Henk van Duuren

Een goed idee

Van een bestuurslid van Plaatselijk Belang Beerzerveld-Marienberg hoorden we dat Gert Diepeveen het plan had om samen met een basisschool in Marienberg een aantal nestkastjes op te hangen in het "Timmermansbosje". Een bosje aan de Hardenbergerweg ter hoogte van Marienberg, grenzend aan Gert zijn achtertuin. Gert werd geïnspireerd door Gerrit Lambers en samen waren ze op het idee gekomen om met de schoolkinderen de nestkastjes op te hangen, te onderhouden en het verloop van het legsel bij te houden. De school toonde helaas weinig belangstelling voor dit project. Gert en Gerrit hebben de kastjes toch in het bosje opgehangen en Gert gaat zelf het project verder gestalte geven. Hij denkt dat hij hiermee de nieuwsgierigheid van de plaatselijke jeugd toch wel weet op te wekken. Vooral omdat de nestkastjes op ooghoogte hangen. Omdat hij zijn liefde voor de natuur wil doorgeven bezoekt Gert verder de scholen in de buurt om hierover te vertellen. Ook is Gert altijd aanwezig om met de jeugd allerlei activiteiten te doen in De Koppel. Een mens zoals Gert is daarom veel waard voor de natuur en ons IVN.

De redactie.

Timmermansbosje

Afdelingsnieuws

Franjestaart

Vleermuiswintertelling

In 2019 is het idee opgepakt om de Zoogdierwerkgroep weer nieuw leven in te blazen. Met behulp van de batlogger zijn er in 2019 al diverse inventarisaties uitgevoerd om in kaart te brengen welke vleermuissoorten (en in welke aantallen) de gemeente Hardenberg rijk is. De batlogger is speciale opnameapparatuur voor roepjes van vleermuizen, die voor het menselijk gehoor meestal niet hoorbaar zijn. In 2020 willen we op meer plekken in de gemeente Hardenberg inventariseren welke vleermuizen aanwezig zijn. Eind januari zijn we als Zoogdierwerkgroep mee geweest met een vleermuiswintertelling van de Vleermuiswerkgroep Deventer. Hierdoor konden we soorten, die we in onze gemeente met de batlogger hadden waargenomen, ook zien tijdens de winterrust van vleermuizen. Met een 20-tal aanwezigen begonnen we bij de steenbakovens van Fortmond. In kleinere groepen werden de verschillende ruimtes afgespeurd op vleermuizen die zich verscholen tussen de scheuren in het metselwerk. De onervaren deelnemers zochten alle scheuren af om de vleermuizen op te sporen, waarna de meer ervaren vleermuiszappers de vleermuizen op soortnaam brachten. Aansluitend zijn we naar een andere steenfabriek bij Olst gereden, waar weer andere soorten vleermuizen te zien waren. Uiteindelijk zijn er meer dan 180 vleermuizen gespot (7 soorten), waarvan veel franjestaartvleermuizen die in de gemeente Hardenberg nog niet zijn waargenomen. Ook waren er gewone dwergvleermuizen, gewone grootvleermuizen en watervleermuizen te zien. Daarnaast is er ook een meervleermuis gevonden, die zeer zelden wordt aangetroffen in de bezochte steenfabrieken. In het tweede deel van de excursie werden er nog diverse baardvleermuizen en ook nog een mogelijke (zeer zeldzame) Brandt's vleermuis gevonden. Een succesvol resultaat voor een geslaagde en zeer leerzame excursie.

Foto's en tekst: Jari Kampjes

Winterwandeling.

Op 27 december 2019 werden de schoenveters aangesnoerd voor de winterwandeling, bij een temperatuur ver boven het vriespunt met een stralende zon. Het startpunt van de wandeling lag op de grens van Radewijk en Duitsland. Een bijzonder gebied dat bij de liefhebbers van geologie ook wel bekend staat als het WWW-gebied, waarbij de drie letters W duiden op Wilsum, Wielen en Westerhaar. Bij deze plaatsen zijn namelijk "haren" in het landschap aanwezig. Haren zijn door gletsjers opgestuwde afzettingen van zand en grind uit de voorlaatste ijstijd, in dit geval het Saalien. (240.000 tot 130.000 jaar geleden). Monniken uit het klooster in Sibculo spraken in het verre verleden al over een aantal boerderijen ten westen van de Haar. (Westerhaar). In de zandafzetting bij Westerhaar zijn zelfs fossielen van sponzen, koralen en ammonieten gevonden, miljoenen jaren oud, hier naartoe gebracht door de vroegere waterstromen en de gletsjers. Daar wandelden we dus de stuwwal bij Wielen op, tot een hoogte van meer dan 40 meter. Behalve de verwondering over het ontstaan van dit landschap, was er natuurlijk ook oog voor wat er in deze "winterperiode" nog aan bloeiende planten te zien was. Leden van de Werkgroep Planten speurden en inventariseerden intensief op deze tocht.

Gespot zijn: vogelmuur, paardenbloem, witte dovenetel, paarse dovenetel, schijfkamille, straatgras, herderstasje, melkdistel, klein kruiskruid, gewone reigersbek, rankende helmblom, adellijfe, scherpe boterbloem.

Na de rondwandeling over de stuwwal voerde de route via de Melkweg en de Beltweg, weer richting Radewijk. Daarbij passeerden we op de splitsing met de Wellebeekweg prachtige door de tijd gebeeldhouwde acacia's. Enkele tientallen meters verder ligt aan de rechterkant een in de omgeving relatief hoog gelegen boerderij die ooit, begin 16e eeuw, de Sniederije heette. Bij deze boerderij ligt als een kadoetje van de stuwwal de bron van de Wellebeek, een zgn. puntbron, de meest noordelijke van Nederland. Het regenwater dat op de stuwwal valt kan door de diepliggende leemlagen niet weg en komt hier aan de oppervlakte als begin van een kleine beek die uiteindelijk in de Radewijkerbeek uitmondt. In het verre verleden werd dit koude water gebruikt om melkbussen te koelen. Nu is het een biotoop waar klimopwateranonkel en bronkruid zich thuis voelen.

Tekst: Peter Fleurke en Jaap Muilwijk
Foto's: André Kok

Agenda De Koppel

Belangrijk

Dinsdag 17 maart, algemene ledenvergadering
19.30 uur, De Koppel

Activiteiten

Zaterdag 18 april, excursie natuurgebied "vloeivelden De Krim"

08.00 uur, De Koppel. Gids Johan Poffers

Info: j.poffers@hotmail.com

Donderdag 21 mei, gaan we weer dauwtrappen

06.00 uur, De Koppel (met auto's)

Nadere informatie volgt

Zaterdag 6 juni, Vechtival

13.00 uur-17.00 uur bij De Koppel

Info: ariane.kamerman@dekoppel.com

Zaterdag 13 juni, excursie naar het Junner Koeland

09.00 uur, De Koppel (duur excursie: dagdeel)

Gidsen: Henk Ruiter en Baukje Reitsma

Vrijdag 26 juni, vleermuizenexcursie

21.00 uur, De Koppel (met auto's)

Gids: Jan van Hoek

Jeugd in De Koppel:

Zaterdag 7 maart: "lentekriebels" om 14.00

Woensdag 25 maart: "maart roert zijn staart" om 13.30 uur

Zaterdag 11 april: "pasen" om 13.30 uur

Woensdag 22 april: "voorjaar" om 14.00 uur

Zaterdag 9 mei: "circus" om 13.30 uur

Info en opgave tel. 0523-273388

Welkom

Onze nieuwe IVN-leden:

Jan Ruitenberg, Dedemsvaart

Wiljan Hekma, Hardenberg

Fam. I. Kerkdijk-van Uffelen, Hardenberg

Liesbeth Meinen, Hardenberg

Dhr. J. ten Brinke, Hardenberg

Dhr. B. Lugtmeier, Coevorden

Dé kindercamping van Nederland!

★ Elke dag animatie
★ 10 Sprookjesfiguren
★ ANWB Top Camping 2018

★ Binnenzwembad
★ Binnenspeeltuin
★ Voor kinderen t/m 10 jaar

Meer informatie op www.sprookjescamping.nl

Het bestuur

IVN HARDENBERG-GRAMSBERGEN

Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid

(ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 40062389)

Samenstelling bestuur

Voorzitter/dagelijks bestuur	vacature
Vice-voorzitter/dagelijks bestuur	Jaap Muilwijk
Secretariaat/dagelijks bestuur	Dick de Waard
Penningmeester/dagelijks bestuur	Bertil Haring
Algemeen bestuurslid	Ineke Rood-Opzitter
Algemeen bestuurslid	vacature
Algemeen bestuurslid	vacature

e-mail: ledenadministratie@ivnhardenberg.nl

Ledenadministratie: Janny Leenheer

Redactieadres De Hommel: Markfluwerhof 2, 7694 DA Kloosterhaar

e-mail: dehommel@ivnhardenberg.nl

Afdelingssecretaresse: Baukje Reitsma

Correspondentieadres: Anerveenseweg 25, 7788 AG, Anerveen

Tel.nummer: 0524-562444

e-mailadres IVN afdeling: secretariaat@ivnhardenberg.nl

Website: www.ivnhardenberg.nl

Het voorjaar is in aantocht

De Werkgroepen

Werkgroep Duurzaamheid

Werkgroep Excursies

Werkgroep Groene Visite

Werkgroep Insecten

Werkgroep Kraam

Werkgroep Landschapsonderhoud

Werkgroep Nestkasten

Werkgroep Padden/amfibieën

Werkgroep Paddenstoelen

Werkgroep Planten

Werkgroep Vogels

Werkgroep Zoogdieren

Contactpersoon Jeugd

Miriam Gerrits

Jaap Muilwijk

Ineke Rood-Opzitter

Julian Overweg

Ineke Rood-Opzitter

Wiebe Tolman

Fam. Lambers

Marinus Oogjes

Lydia de Waard-Levöleger

Peter Fleurke

Julian Overweg

Thirza Wesselink

Ineke Rood-Opzitter

Voor informatie over de werkgroepen neem contact op met Baukje Reitsma. Tel. 0524-562444

www.roelvandenbiggelaar.nl

ROEL VANDENBIGGELAAR
BLOEMEN & WONEN & CADEAUS

Europaweg 21-23 | Hardenberg
Tel. 0523 - 27 14 00

www.misker.nl

 Twee ijzersterke merken onder één dak

Herbers

T W E E W I E L E R S

MOLENPLEIN 4
HARDENBERG
TEL. (0523) 26 20 54

www.fotoramahardenberg.nl info@fotoramahardenberg.nl

A World Of Color FOTORAMA
Adm. Helwichstraat 35, Hardenberg - Tel. 0523-260476

- * Afdrukken van alle digitale foto bestanden (via 5 minuten)
- * Pasfoto's
- * Foto van Foto (zonder beeld verlies)
- * Omzetten van kleur naar zwart/wit en/of bruin-ton.
- * Samenvoegen van verschillende foto's.
- * Restauratie
- * Foto's van dia's
- * Scannen van dia's en op CD of DVD zetten
- * Verwijderen van kleurzwemen, achtergronden of storende elementen.
- * Professioneel scannen van 6x6 en 6x4,5 negatieven
- * Scannen van kleinbeeld negatieven

SPECTOR

www.fotoramahardenberg.nl info@fotoramahardenberg.nl

ProVOET

Voetsalon Lianne

Medisch en oncologisch
voetzorgverlener

Lianne Dijkstra
Orionlaan 8
7771 EK Hardenberg
0523-263025
www.voetsalonlianne.praktijkinfo.nl

Bakkerij Slatman

Bruchterweg 67 Anerveenseweg 34
Hardenberg Ane/Gramsbergen

welKOOP

Lange Spruit 11, 7773NE Hardenberg
Tel. (0523) 271 969

EUROPART

Oosteinde 34
7772CB Hardenberg
Tel. 0523-267520
onderdelen.keep@ziggo.nl

Stofzuiger en onderdelenspecialist
G. Keep

Het adres voor reparatie wiltgoed, onderdelen en service

Hout voor de koude dagen

Verkrijgbaar bij onze vereniging!
Bel voor informatie en prijzen:
06-20009596.

De houtgroep aan het werk

Iedere natuurliefhebber is welkom

Lid worden van IVN Hardenberg - Gramsbergen ?

Leden ontvangen 4 x per jaar ons afdelingsblad "De Hommel" en 4 x per jaar het blad "Mens en Natuur" van het landelijke IVN.

Leden kunnen gratis meedoen met onze excursies en verenigingsactiviteiten.

De contributietarieven:

€ 24,00 voor leden, huisgenoot-leden en jeugdleden € 6,00, donateurs € 10,00 per jaar.

Het lidmaatschapsjaar loopt vanaf 1 januari t/m 31 december. Opzeggingen vóór 15 november liefst per e-mail bij de ledenadministratie mev. Janny Leenheer, e-mail adres: ledenadministratie@ivnhardenberg.nl. De contributie wordt jaarlijks per automatisch incasso geïnd. Het lidmaatschap begint zodra de door u getekende machtigingskaart door de ledenadministratie is ontvangen.

Ons IBAN bankrekeningnummer is: NL24 RABO 0384977006.